

ADVERBIA

od adjektiv I. a II. deklinace: příponou **-e**, kterou přikládáme ke kmeni adjektiva. Kmen získáme odsunutím koncovky genitivu sg:

iustus, iust – i › **iust-e** = *spravedlivě*

liber, libera, liberum liber – i › **liber-e** = *svobodně*

pulcher, pulchr – i › **pulchre** = *krásně*

U některých adjektiv koncovkou **-ō**:

citus › *cito* = *rychle*

falsus › *falso* = *mylně*

rarus › *raro* = *zřídka*

serus › *sero* = *pozdě*

subitus › *subito* = *náhle*

verus › *vere* = *pravdivě* X *vero* = *vskutku*

Nepřavidelně:

bonus › *bene* = *dobře*

malus › *male* = *špatně*

multus › *multum* = *mnoho*

ceterum = *ostatně*

Další frekventovaná adverbia – nestupňovaná: *ubi* = *kde*,
ibi = *tam*, *diu* = *dlouho*, *statim* = *ihned*, *numquam* = *nikdy*,

od adjektiv III. deklinace odvozujeme adverbia pomocí přípony **-iter** za kmen adjektiva

acer, acr – is › *acriter* = *ostře*

celer, celer – is › *celeriter* = *rychle*

brevis, brev – is › *breviter* = *krátce*

felix, felic – is › *feliciter* = *šťastně*

Příponou **-er** tvoříme adverbia od adjektiv typu *prudens*, *sapiens* (zakončených – ns):

prudens, prudent – is › *prudenter* = *prozíravě*

sapiens, sapient – is › *sapienter* = *moudře*

Nepřavidelně:

facilis › *facile* = *snadno*

difficilis › *difficulter* = *nesnadno*

semper = *vždy*, *sic, ita* = *tak* (také vyjadřuje souhlas = *ano*) *quam* = *jak*, *tam* = *tak*, *ut* = *jako*.

Stupňování adverbíí

II. komparativ (vyšší stupeň) tvoříme od kmene adjektiva příponou **-ius**:

clarus › *clar-ius* = *slavněji*

liber › *libe-rius* = *svobodněji*

pulcher › *pulchr-ius* = *krásněji*

acer › *acr-ius* = *ostřeji*

celer › *celer-ius* = *rychleji*

brevis › *brev, -ius* = *kratčeji*

III. superlativ (nejvyšší stupeň)

Superlativ příslovce tvoříme **od superlativu adjektiv pomocí přípony -ē**:

iustissimus › *iustissimē* = *velmi spravedlivě*

brevissimus › *brevissimē* = *velmi krátce*

liberrimus › *liberrimē* = *velmi svobodně*

acerrimus › *acerrimē* = *velmi ostře*

facillimus › *facillimē* = *nejsnáze*

Nepravidelně:

bene - *melius* - *optimē* = *dobře* - *lépe* - *nejlépe*

male - *peius* - *pessimē* = *špatně* - *hůře* - *nejhůře*

magnopere - *magis* - *maximē* = *velmi* = *více* = *nejvíce*

paulum - *minus* - *minimē* = *málo* = *méně* = *nejméně*

multum - *plus* - *plurimum* = *mnoho* = *více* = *nejvíce*

saepe - *saepius* - *saepissimē* = *často* = *častěji* = *nejčastěji*

